

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INSTYTUT HISTORII
IM. TADEUSZA MANTEUFFLA
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
FUNDACJA INSTYTUTU HISTORII
IM. TADEUSZA MANTEUFFLA
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2–2025

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Fundacja Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik LVII

2025

2

Warszawa 2025

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

KOMITET REDAKCYJNY

Łukasz Adamski, Mikheil Bakhtadze, Roman Baron, Agnieszka Cieślikowa, Idesbald Goddeeris,
Krzysztof Kawalec, Tadeusz Kondracki, Marek Kornat, Andrzej Koryn, Krzysztof Kosiński,
Claudia Kraft, Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Włodimir Niewieźin,
Andrzej Nowak, Sławomir Nowinowski, Małgorzata Ptasińska, Dušan Segeš,
Andrzej Suchcitz, Włodzimierz Suleja, Tadeusz Wolsza, Michihiro Yasui

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (redaktor naczelna), Daniel Boćkowski (zastępca
redaktor naczelnej), Aleksander Łaniewski (sekretarz), Kamil Sasal (sekretarz), Paweł Libera
(członek redakcji), Rafał Stobiecki (członek redakcji), Jacek Tebinka (członek redakcji)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Małgorzata Świerżyńska (język polski), Grażyna Waluga (język angielski)

TLUMACZENIA STRESZCZEŃ

Grażyna Waluga

ADRES REDAKCJI „DZIEJÓW NAJNOWSZYCH”

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 31
tel. 22 831 02 61–62, w. 43, e-mail: dn@ihpan.edu.pl
<http://www.dn-ihpan.edu.pl>

Czasopismo recenzowane

p-ISSN 0419-8824
e-ISSN 2451-1323 (wersja pierwotna)

Creative Commons Attribution 4.0 International /
Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe

Współwydawcy czasopisma:

Instytut Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa
Rynek Starego Miasta 31
tel. +48 22 831 02 61, w. 44
e-mail: wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Fundacja Instytutu Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa
Rynek Starego Miasta 29/31, pok. 44
tel. +48 22 831 02 61, w. 46
e-mail: fundacja.ihpan@ihpan.edu.pl

Publikacja dotowana ze środków publicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja prosi Autorów o przestrzeganie zasad przygotowania tekstów zawartych w instrukcji
zamieszczonej na stronie czasopisma: <https://www.dn-ihpan.edu.pl/pl/dla-autorow/instrukcja-redakcyjna>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Aleksander Łaniewski – <i>Anatol Konse (1898–1937/38) – anarchista, poeta, „element społecznie niebezpieczny”</i>	5
Hanna Marczevska-Zagdańska – <i>Misja Elihu Roota do Rosji (maj–sierpień 1917). Oczekiwania versus rzeczywistość</i>	29
Henryk Bułhak – <i>Rokowania o zawarcie francusko-polskiej konwencji wojskowej w świetle zapisków szefa francuskiego Sztabu Generalnego gen. Edmonda Buata w lutym 1921 roku</i>	57
Władysław Bułhak – <i>Archiwa nie płoną, niestety. Przypadek referatu archiwalnego Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego w Forcie Legionów w Warszawie we wrześniu 1939 roku. Studium błędów w ochronie neuralgicznych zasobów informacyjnych polskiego wywiadu</i>	79
Marek Kornat – <i>Józef Beck a Czechosłowacja w roku 1938. Czy wchodziła w grę alternatywna opcja polityki polskiej?</i>	105
Agnieszka J. Cieślikowa – <i>Wydalenie zagranicznych dziennikarzy z europejskich stolic w dwudziestoleciu 1918–1939 jako zwierciadło napięć w stosunkach międzynarodowych</i>	125
Paulina Chrząszcz – <i>Drabina hierarchiczności wśród więźniów deportowanych z Francji. Case study Drancy, przedsionka Auschwitz</i>	147
Jan Jacek Bruski – <i>Akcja Tilea. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na wychodźstwie i Rumuński Komitet Narodowy w Londynie</i>	173
Tadeusz Kondracki – <i>„Stary, nieodpowiedni element”. Podoficerowie zawodowi sprzed 1939 roku w ludowym Wojsku Polskim w okresie czystek lat 1948–1949</i>	193
Antoni Dudek – <i>Waldemar Pawlak jako premier rządu koalicji SLD-PSL (1993–1995)</i>	211

MATERIAŁY

Tomasz Korban – <i>„Ameryka nie będzie głosować za przystąpieniem Polski do NATO”. Raport Ministerstwa Spraw Zagranicznych z 1997 roku w sprawie konsekwencji dla Polski zwrotu własności, odszkodowań i pomocy ofiarom Holocaustu</i>	231
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Michał Patryk Sadłowski – <i>Recenzja książki Witalija Tichonowa o historii w stalinowskim ZSRS</i>	265
Aneta Hoffmann, <i>Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego (1943–1947)</i> , Katowice–Warszawa 2024, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Katowicach, ss. 368 – Marek Ney-Krwawicz	278

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

ALEKSANDER ŁANIEWSKI

INTELEKTUALNE OBLICZA
**POLSKIEGO
ANARCHIZMU**
PRZEŁOMU XIX I XX WIEKU

AUGUSTYN WRÓBLEWSKI

JÓZEF ZIELIŃSKI

JAN WACŁAW MACHAJSKI

www.ihpan.edu.pl
www.ksiegarnia-ihpan.edu.pl

ISSN 0419-8824

9 770419 882504 06 >

<http://rcin.org.pl>